

OLVASÓTERME
SZEGEDEN

55388

256

ÉRTEKEZÉSEK
MÉSZETTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

A III. OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTI

SZABÓ JÓZSEF,

OSZTÁLYTITKÁR.

III. KÖTET. VII. SZÁM. 1872.

EMLÉKBESZÉD
FLÓR FERENCZ
FELETT.

DR. POÓR IMRE,

LEV. TAGTÓL.

— Ára 10 kr. —

PESTEN.

EGGENBERGER-FÉLE AKAD. KÖNYVKERESKEDÉS.

(Hoffmann és Molnár.)

1873.

Eddig külön megjelent

É R T E K E Z É S E K

a matematikai tudományok köréből.

Első kötet.

I. Szily Kálmán. A mechanika hő-elméleteinek általános alakjáról. Székfoglaló	15 kr.
II. Hunyady Jenő. A pólus és a polárok. A viszonyos polárok elve.	30 kr.
III. Vész János Ármin. Biztosítási kölcsön (új életbiztosítási nem)	30 kr.
IV. Kruspér István. A Schwerdt-féle Comparator módosított alkalmazása	15 kr.
V. Vész János Ármin. Legrövidebb távok a körkúpon. Székfoglaló	20 kr.
VI. Tóth Ágoston Ráfél. Az európai nemzetközi fokmérés és a körébe tartozó geodetai munkálatok	30 kr.
VII. Kruspér István. A párisi meter-prototyp	10 kr.
VIII. König Gyula. Az elliptikai függvények alkalmazásáról a magasabb fokú egyenletek elméletére	24 kr.
IX. Murmann Ágost. Európa bolygó elemei annak tiz első észlelt szembenállása szerint	25 kr.
X. Szily Kálmán. A Hamilton-féle elv és a mechanikai hő-elmélet második fő tétele	10 kr.
XI. Tóth Ágoston. A földképkészítés jelen állása, a mint az képviselve volt az antwerpeni kiállításon. Két táblával	40 kr.

Második kötet. 1872.

I. Murmann Ágost. Freia bolygó feletti értekezés	70 kr.

**SZEK
DUPLUM**

EMLÉKBESZÉD FLÓR FERENCZ

felett

(született 1809. okt. 10. — Meghalt 1871. jul. 7.)

DR. POOR IMRÉTÖL.

(Előadva az akadémia összes ülésén 1872. január 29 én.)

A tisztelt akadémia nagy becsü megbizásának, egy-szersmind az elhunyt iránti kegyeletnek óhajtok megfelelni, midőn *Flór Ferencz* sírjára szerény »nefelejts«-koszorút teszek.

Fél év előtt (1871. jul. 7-én) Buda-Pesten s az egész hazában azon megdöbbentő hír terjedt el, hogy Flór F., Pest-város érdemben megöszült tiszti főorvosa, munkás életének 63. évében közuti vaspálya-kocsi elgázolása következtében szörnyet halt.

A szomorú hír valósult!

Borzadva s mély fájdalommal álltuk körül roncsolt temét azon férfinak, kire a pestvárosi polgárok közegészségének felügyelete — és méltán — bizva volt. Úgy tűnt föl e csapás előttünk, mintha a természet okszerűségi viszonya szakadt volna meg, minthogy épen Flórnak kellett vaspálya-kocsi által elgázoltatnia, ki ily kocsira soha föl- vagy arról le nem szállott a nélkül, hogy azt megállította, — ki maga hozta javaslatba s alkottatá meg a városhatósági életmentő szabályokat, nevezetesen azt is, hogy ne szabadjon senkinek a vaspálya koci elején föl- vagy le szállania.

A résztvevő népnek elláthatlan sokasága kísérte az elhunytat a nyugalom helyére s temetésén részint képviselve részint testületesleg jelentek meg Pestváros és Pestmegye ha-

tóságai, a m. tudom. Akadémia, a k. m. tudomány egyetem orvostanári testülete, a budapesti orvosok és gyógyszerészek egyletei stb., hogy tiszteletüket s hálájokat róják le azon férfiu iránt, ki élethosszant a közügynek és tudománynak feláldozó bajnoka volt.

»Kiki a szerint méltó embertársai becsülésére s az emberiség hálájára, a mint emberi, honfiui s hivatásbeli feladatát a közjó érdekében oldotta meg“, ez volt elve a körünkben elköltözöttnek. — Mikép felelt ő meg ezen szép elvének s mennyire érdemlé meg, hogy mind az egykorbeliek tisztelete, mind az utódok hálás emléke virraszszon tettei fölött, minden szónoklatnál ékeesebben igazolják a tények, melyek élete pályájához fűződnek.

Flór Ferencz egész élete részint önképzésre, részint a közügyek szolgálatára volt szánva.

Született Várad-Olasziban 1809. okt. 10-én. Atyja Flór János, Várad-Olaszinak közbecsülésben álló polgára, előbb kalmár, később gazda volt, ki fiának hajlamához képest azon törekedett, hogy őt tudományosan képeztesse ki. Ez megtörténvén, szabad választást engedett neki életpályája kijelölésében, s Ferencz saját nemtője sugalmait követvén, az orvos-természettudományi irányt választá, melyhez mind végig hű maradt. — Tanulmányait Nagy-Károlyban, Nagyváradon s a pesti egyetemen végezte.

Mint negyedéves orvosnövendék az 1831. évben kitört *cholera-járványban* Kalocsára küldetett ki cholera-orvosnak, s Pestmegye hatósága elismerő nyilatkozatban tett tanúságot a fiatal orvos emberbaráti ügybuzgalma felől.

1833. lett a kir. m. tudományegyetemen *orvostudorrá* s a következő évben a *sebésztudorságból* s a *szülésmesterségből* szerzette meg a pályakoszorút. Mint kezdő orvos meglátogatta Németország, kivált Bécs és Berlin jelesb orvosi tanintézeteit, az orvosgyakorlatot, főleg a gyakorlati sebészetet és műtévest, meg az államorvostant tűzvén ki megfigyelése tárgyául. Tudományos utazásából visszatérvén, előbb az állatgyógyászati tanszék mellett rendes tanársegédi állást, azután a

gyakorlati sebészet akkori jeles tanára *Stáhly* Ignác mellett vállalt másod-tanár segédi állomást, hol mind a belgyógyászat, mind a műtevő sebészet gyakorlatára kiművelvén magát, tevékenységét a magán orvosi és kórházi szolgálattal kezdette meg.

Bene Ferencz jeles orvostanára nyomain indulván, áttanulmányozta egyrészt *Stahl* György erőnyi elméletét (dynamismus) másrészt a leydeni nagy mester *Boerhave* tapasztalati adatokra fektetett összekötő módszerét, s ez utóbbinak elveihöz szegődött. *Brown* edinburgi tanárnak élettana és inger elmélete (stimulismus) ellenében, mely akkor az orvosok nagyobb részét elkábitá, Flór inkább a bécsi tanár *Hartmann* Fülöp tanaihoz, főleg pedig kedvelt pesti tanítója *Bene* Ferencz természetrajzi s eklectikus módszeréhez, s oly szilárdan csatlakozott, hogy attól őt sem *Gal* koponyatani, sem *Mesmer* állatdelejészeti, sem *Hahnemann* hasonszenvészeti különcködései el nem tántorították.

Ernyedetlen buzgalma s szakavatott képzettsége által csakhamar megszerzé magának Pestváros polgárai bizalmát, minek eredménye lőn, hogy nemcsak magánorvosi gyakorlata terjedett város szerte, hanem Pestváros hatósága Flór működésének a városi polg. Rókus-kórházban is tág mezőt nyitott az által, hogy már 1837-ben Flór tudort elébb *tiszteletbeli*, — később *rendes* kórházi oszt. *főorvossá*, — az 1848-iki tisztujítás alkalmával pedig sz. k. Pestváros *tiszti főorvosává* s kórházi igazgatóvá választotta meg. — E nyilvános állásában irányadó elve volt családi és egyéni érdekeit mindenkor alárendelni államorvosi és kórház-igazgatói hivatásának; mi több, államorvosi teendőinek lankadatlan teljesítésében, orvosi magángyakorlatát hozta áldozatul a közügynek.

A nemzeti fölkelés idején (1848.) Flór a magyar kormány felhívására a honvéd-tábort követte, hol *őrnagy-törzsorvosból* csakhamar *alezredes* meg *egészségügyi osztályfőnök* lett a honvédelmi miniszteriumban, — s a derű és ború napjaiban egyaránt mindvégig hű maradt a nemzet kigöngyöltett szabadság zászlajához.

A világosi fegyver-lerakás után másfél évig internáltatván, tápiószelei birtokán visszavonulva élt. Azonban 11 év

mulva az alkotmányos élet derültével — Pestváros közönsége megemlékezvén Flór feláldozó hazafias érdemeiről s tisztii ügybuzgalmáról, — őt elébb 1861-ben, azután 1867-ben választás útján visszahelyezte *tisztii főorvosi s kórház-igazgatói* állásába. Flór ekkép honvédi babérkoszoruját ezentul az emberbarátiság olajágával váltotta fel. — Azon közbizadalom, melyet Pestváros hatósága és közönsége a háromszori megválasztás által tanusított, Flór előtt felejtethlen lett s e kitüntető elismerést életének legmaradandóbb örömei közé szokta számítani. — Kedvelt tisztii állását a boldogult tetterejének egész teljével s példaszertü odaadással töltötte be utolsó lehelletéig. Ezek az elhunyt tisztviselősködésének főbb mozzanatai.

Mig Flór mint hazafi és államorvos a közügynek élt: az uttörők egyike volt ő egyszersmind a magyar szakirodalom terén. Munkálatai következők:

I. 1833-ban orvostudorrá avattatása alkalmával értekezett a „kisedápolás“-ról s azt őt nyomott iven kiadta.

II. A m. tudós társaságnak 1833-ban kitűzött eme jutalom kérdésére: „*Mi a Magyarország némely vidékein előforduló pokolvarnak természete, melyek okai, ovó- és gyógy módjai?*“ ezen jelmondat alatt: „Kiki annyit tegyen hazája javára, mennyit köréhez képest tehet“, versenyzett, s — Toldy Ferencz titoknak hivatalos tudósítása szerint, — a feltett kérdés megfejtésében annyi tudományt, gyakorlati ismereteket, oly helyes ítéletet és jó előadást tanusított, hogy az akadémia 1835-ben tartott naggyűlése alkalmával Flór tr. értekezését 11 pályatárs közt harmadik helyre sorozta s hivatalos jelentésében *Toperczer Tamás és Csorba József* pályanyertes tudoroké után *dicsérettel* emelte ki.

III. 1835-ben »A tetszholtak felélesztéséről szóló tanítás« czímmel 13 nyomott ivnyi szakmunkát irt és adott ki, melyben az elevenen való eltemettetés veszedelmének elkerülése végett a fölélesztési módokat avatottan adta elő.

IV. 1839-ben *Bugát* társaságában »A nevezetes sebészi véres műtétek« leírását 30 köré metszett és színezett táblával magyar és latin nyelve Fritze tr. nyomán 9 iven adta ki.

V. *Bugát* társaságában 11 évig szerkesztette és kiadta

az első orvosi szaklapot „*Orvosi Tár*“ név alatt, melyben több önálló értekezést is közlött.

VI. Flór a m. orvosok és természetvizsgálók nagygyűléseinek létrehozásában tevékeny részt vevén, szintén *Bugáttal* együtt szerkesztette a m. orvosok és természetvizsgálók négy első nagygyűlésének évkönyveit.

A hazabeli orvos- természettudományi magyar szakirodalomnak kezdő korszaka ez időre esik, melyben *Schusztér* nyomain *Bugát*, *Toldy*, *Pólya* és *Flór* voltak az uttörők.

Flór tudornak hivatalbeli, különösen pedig irodalmi ügybuzgalma és szakavatottsága nemcsak Pestvárosbaa, hanem hazaszerte kitérő elismerésben részesült. Tagjának választotta őt a pesti egyetem orvosi kara (1835.), közakarattal levelező tagjává választotta a m. tudós társaság (1838. sept. 7.), a budapesti kir. orvosegylet (1842.), a kir. m. természettudományi társulat (1845.). több hazai orvosegylet, a bécsi es. k. orvosi társulat (1842.), a m. orvosok és természetvizsgálók pedig előbb *títkársággal*, aztán *alelnökséggel* (Egerben) tisztelték meg. Csanád- és Torontál megyék 1848-ban táblabírájokká, — később Pestmegye pedig bizottmányi tagjává választotta meg.

Ennyi megérdemlett kitüntetésekhez járult azon áldásos családi szerencse, hogy Flór viszonyszerető nejében *Tröscher Eleonorában* oly több mint nőt, honleányt és őrangyalt birt, ki nemcsak akadályokat nem gördített férjének hazafias és közérdekű tervei elé, hanem spártai asszonyként lelkesítő szavaival paizsot nyújtott mindannyiszor a haza, alkotmányos szabadság s közjó védelmére és szolgálatára induló férjének. És e magyar amazon Flórt 1846-ban epedve óhajtott fiuval ajándékozta meg! A szülék évekig boldogok voltak. De tudták és érezték, hogy Gyula fiok, *egyetlen* gyermek, ragaszkodtak hozzá a szeretet egész szenvedélyével; midőn a lelkesb honfiak, maga Flór is bujdosókká lettek saját hazájokban, e gyermekben kerestek vigaszt a hazát ért elnyomatás keservei ellen; benne érzék összpontosulni az életet; e gyermeket bírva, együtt boldogok és gazdagok, azt elvesztve, mindent elvesztettek. — Gyula bár gyöngye s beteges volt, szüleinek a félelem és reménytől hullámzó gondjai között

szépen növekedett. — De „jaj annak, a ki egy gondolat, egy érzés kockájára teszi föl mindenét! jaj, a ki egy nádszálra támaszkodik, s minő törekeny nádszálra, egy gyermek életére!” (Szász Károly).

Flórék családi boldogsága véget ért. Gyula fiuk 16-ik korévében meghalt, (1862.) . . . s vele utolsó reményök szálott a sirba.

E szomorú eset Flórt egész valójában megrendíté s kedélyére nézve forduló pontot képezett életében: hallgatóg lett és komor, előtte tátongott mindenütt a sir, mely családi reményét eltemette.

E fájdalmait ellen enyhülést a boldogult hazafiai, polgári és tisztviselői teendőinek pontos teljesítésében, üdülést pedig nemeslelkű neje — és barátinak társaságában, és nemes szíve szerint nagylelkű jótéteményekben keresett. Nevezetesen: a) a magyar orvosi nyugdíj-intézet *segély-egylete* megalapítására 200 db. aranyból álló alapítványt tett, melyet derék özvegye 1500 frtra egészítvén ki, azt a m. orvosi nyugdíj-intézet segélyegylete javára az első hazai takarékpénztárban helyezte el. — b) Könyvtárát a városi kórháznak, sebészi értékes műszereit a kórházi segédorvosoknak önképzésükre ajándékozta. — c) A fiumei nagygyűlésnek tervezett emlékoszlopára, a honvéd-menházra s csaknem mindegyik hazai vállalatra jelentékeny összegeket adományozott. — d) Végrendeletében, melyet nem sokára fia halála után készített, a pestvárosi Rókus kórháznak 500, — a nemzeti színháznak szintén 500 frt; háztisztje — és cselédeknek 5 ezer frtot, a magyar tudom. akadémiának pedig, mely iránt egész életében a legnagyobb kegyelettel viseltetett, felejtethetlen Gyula fia nevére 20,000 frtot hagyományozott.

Ha nagyoknak nevezzük — és méltán — azon férfiakat, kik a m. tud. akadémia s egyéb közérdekű intézmények czéljaira egy évi jövedelmöket áldozták föl: mit mondjak Dicsőültünkéről, ki csak nem tíz évi jövedelmével járult az akadémia oltárához, azon vagyonából, melyet a humanizmus és hazafiság mezején fáradságosan maga szerezgetett?

Flórt ha egyéb érdeme nem volna is, ez egyetlen nagy-

szerű tette, akadémiai nagylelkű adománya a *szellemi nagyságok* közé, a hazafiak pantheonába emeli.

Flórnak egész életén át jelleme szeplőtlen volt és szilárd; kötetmei teljesítésében maga pontos, mások iránt szigorú és igazságos; egyéniségében kemény kéreg alatt legnemesb mag rejtőzött. Ha valaki őt méltatlanul megbántotta, cholerikus vérmérsékmenye daczára első gerjedelmének tüzeit erős lélekkel fojtotta el, — *Seneca* nemes ötletére gondolván, „percuterem te, nisi irascerer;“ az indulat csillapodtával pedig feledé a bántalmakat. Embertársai iránt, kik segélyért folyamodtak hozzá, olyan volt, mint a gyümölcsessel rakott élőfa a társadalmi élet országutja mellett; tiz közül inkább 9 méltatlannak adott segélyt, mintsem egy méltót elutasított volna.

Flór áldásos életét két nagy eszme lengette át: az egyik *magyarosodva művelődni*, — a másik *a közegészséget rendezni* nemcsak Pesten, hanem az egész hazában.

Flór felfogta és szigorúan alkalmazta magára, s hol tehetett, másokra is *Vörösmarty* intését: hogy e hazában „minden ember legyen *ember* és *magyar*.“ E végett egész hatakörét vette igénybe, hogy az orvosi szakirodalom és ügyvitel magyarosodjék mind a pesti egyetemi orvosi karnál, mind a budapesti kir. orvos egyletnél, s oda törekedett, hogy a városi közegészségi intézetekben a humanitas és tudomány érdekeinek megóvása mellett a magyar nyelv is lépjen alkotmányos jogaiba, minthogy a harminczas években a tanítás, ügyvitel és társalgás nyelve csaknem kizárólag német és latin volt. — Érzette Flór, hogy „a nemzet él, míg a nemzeti-ség kísérője, a nemzeti nyelv fönmarad; de ha ez egyszer elnémul, csak gyászfüzeket terem a hon, melyek a multakért szomoruan eregetik földre csüggeteg lombjaikat.“ (Széchenyi.) Tudván pedig, hogy a nemzeti szokások őrei a nemzeti nyelvnek, a nemzeti öltönyt a divatok hullámozása között sem cserélte föl idegennel: magyar ruhában élt és halt.

Hazánkban azok közt, kik a társadalmi és politikai élet tudatával birnak, háromféle politikai irányt látunk: az első azoké, kik saját érdekekben csupán jogegyenlőséget és polgári szabadságot kívánnak, ezek a világpolgárok (kosmopo-

líták), kiknek elve „ubi bene, ibi patria“; az ily (nem honfiak hanem) benszülöttekkel Flór nem rokonszevevett soha. A második politikai irány azoké, kik a jogegyenlőség és polgári szabadság mellett hazánk önálló független államiságáért buzognak; ezek a szabad Svajcz mintájára szeretnének szervezkedni; — Flór nem tartozott ezekhez; hanem igenis egész valójával ragaszkodott azon szilárd hazafiakhoz, kik szóval és tettel oda működnek, hogy a jogegyenlőséget, polgári szabadságot biztosító s független önállással bíró állam *magyar* legyen. — Ha Flórnak kellett volna valaha a haza sorsa felett a mostoha viszonyokkal egyezkednie, lehet, hogy az alkotmányos szabadság biztosítékaiból vérző szívvvel engedett volna, . . . ámde a magyar nemzetiség árán nem alkudott volna senkivel. Érzette Flór, hogy a „magyarosodva művelődés“ csak Magyarország alkotmányos szabadsága mellett lehetséges, azért midőn a haza szabadsága a 48-as évben veszélyben forgott, „a mint a honvédek harczi trombitája megfuvatott, Flór volt az, ki fényes hivatalát, jövedelmező orvosgyakorlatát oda hagyván, a harczmezőn termett“ (Halász). E hazafiságában Flór oly szeplőtlen, szilárd és következetes jellemet tanusított, hogy abszolút kormányt soha sem szolgált, az alkotmányos élet alkonyán mindannyiszor lelépett tisztí állásáról.

A mi a *közegészségügy rendezését* illeti, Flór teljes hatáskörét fölhasználta ennek előmozdítására úgy az irodalom terén, mint a kormánynál, társulatoknál, Pestváros hatóságánál, hol az ő elnöklése alatt sikerült létrehozni Pestvárosban a hazaszerte legelső helyhatósági *közegészségi bizottmány* szervezését (1861.). Ő sürgette — közegészségi tekintetből — a pesti vízvezetés és új *vágóhidnak* létrehozatalát; a nagyszerű, európaszerte híres vágóhid tervének tanulmányozása végett, Pest város hatósága egyebek közt mint közegészségi szakértőt Flórt küldötte ki Bécs, Berlin és Hamburgba az erre szánt bizottságban. — A pestvárosi sz. Rókusához czimzett nagy kórház rendezésére pedig az adott szűk körülményekhez képest Flór 35 évi működésével hatott és gyarapított legtöbbet; az ő erélyes tevékenységének köszönhetni nagyobb részt, hogy Pestváros tudományos igényeknek megfelelő boncz-

teremmel s halottas házzal bir; — lehet mondani, hogy Flór nemcsak a kórházban, — hanem a kórháznak, a szenvedő emberiség ügyének élt és halt.

A közegészségügy körüli törekvéseit azon meggyőződés vezette, hogy valamint az egyéni, úgy az állami jólétnek is legnélkülözhetlenebb alapja az egészség, s hogy csupán egészséges nép birhat fizikai és szellemi életképességgel. — A pesti egyetemi orvosi kart újra életbe léptetni, az orsz. közegészségi tanácsot a m. orvosok és természetvizsgálók terve szerint akarta alakíttatni, azért, hogy tekintélyes organumok támadjanak a tudományos haladásnak, s a közegészség rendezésének eszközlésére. Tekintélye testületek s az összes orvosi kar által oda törekedett hatni, hogy *a honpolgárok zöme ország szerte lássa be, és érezze át a jól rendezendő közegészség horderejét, a hazai kormány és törvényhozás részéről pedig a közegészség ügye szint oly becsben, elismerésben és méltánylásban részesüljön, melyben jelenleg a közigazgatás, igazgatszolgáltatás, közoktatás és pénzügy részesül.*

Mennyire becsülték a szakemberek, ügyfelei, Flórnak közérdekű elveit és szakbeli érdemeit a tudomány, főleg az államorvostan mezején, ezt a városhatósági összes orvosi személyzet tavál azzal tanusította, hogy Flór arczképét egyhangú óhajtás szerint levétetvén, a művészileg sikerült képet épen azon napok egyikén akarta ünnepélyesen leleplezni, mikor a dicsőültet közlünk a kegyetlen sors elragadta.

Pestváros közgyűlése Flór halála alkalmával közös sajnálatát egyhangulag ekkép fejezte ki: „A közgyűlésnek nem levén előbb alkalma azon szerencsétlen és gyászos eset felett nyilatkozni, melynek köztiszteletben álló s nagyrabecsült tiszti fő- 's kórházi igazgató orvosa dr. Flór Ferencz áldozata lett; az érdem iránti adóját rója le Pestváros közönsége akkor, midőn a nagy veszteség feletti fájdalomnak kifejezést adandó, e kitünő férfiú emlékének kegyelettel áldozik; teszi pedig ezt annál inkább, mert bánata nemcsak a tisztviselőt érinti, ki nagyfontosságú munkakörét számos évek során át páratlan buzgalommal, ernyedetlen kitartással, kitünő szakavatottsággal tölté be, — hanem nyilvánítja egyszersmind a lánglelkű s harmattisztaságú jellemes hazafi emlékének, ki nemzete

legszentebb jogainak jó és balszerencse közt egyiránt hives gyászos kimultáig tántorithatlan bajnoka volt; — nyilvánítja végre a tudomány embere emlékének, ki nemzeti művelődésünk világító szövétnekét magasan lobogtatva, egyike volt azon kitünő jelességeknek, kik a nagy emberi társadalom szellemi művelődését és létalapjának erősbulését nehéz akadályok leküzdésével eszközölték.“

E fenkölt szavakkal van Pestváros jegyzőkönyvében Flór emléke megörökítve.

A m. orvosok és természetvizsgálók Aradon tartott XV. nagygyűlése ünnepélyesen megemlékezvén Flór egyik alapítója, több éven át buzgó titkára s az egri nagygyűlés egyik lelkes alelnökéről, elhatározta a dicsőültnek arczképét az aradi nagygyűlés évkönyvébe fölvenni.

Széchenyi István halálát a gondviselés az ő eszméi diadalának hajnalán rendelte el: óhajtjuk és reméljük, hogy Flór az emberbarátiság, közegészség és hazafiság körül érlelt eszméinek diadala nyomban kövesse a derék férfiú halálát. „A kiseded makkból, ha meg nem romlott, idővel termő tölgyfa lesz, csak senki el ne gázolja“ (Széchenyi). S ha Flór nem is vezeti többé Pestváros egészségügyeit, ha nem is vesz többé részt akadémiai üléseinkben, s ha a tetterős férfiú helyett csak néma képe lebeg előttünk: örökké fog lobogni az akadémia oltárán ama szövétnek, melyet Flór nagylelkű alapítványával a hazai tudományos művelődésnek gyújtott; — legyünk bizonyosak, hogy mihelyt a közegészségi országos munka megindul, Flór képe is részt vesz e munkában, komoly arczvonásaival tette intvén a munkásokat a közhasznú munkát akként intézni, hogy a *közegészség rendezésénél* is elmondhasunk a nemzet nagy napszámosának jósigéjét: miszerint „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

2739-1922

23

Eddig külön megjelent

É R T E K E Z É S E K

a természettudományok köréből.

Első kötet. 1867—1870.

	Ára
I. Az Ozon képződéséről gyors égéseknél. A polhori sós forrás vegyelemzése. Th a n Károlytól (1867.) . .	12 kr.
II. A közép idegrendszer szürke állományának és egyes idegyökök eredeteinek tájviszonyai. L e n h o s s é k Józseftől (1867.) . . .	12 kr.
III. Az állattenyésztés fontossága s jelenlegi állása Magyarorszá- ban. Z l a m á l Vilmostól (1867.)	39 kr.
IV. Két új szemmérészeti mód. J e n d r á s s i k Jenőtől (1867.) . .	70 kr.
V. Amagnetikai lehajlás megméréséről. S c h e n z l Guidótól (1867.)	30 kr.
VI. A gázok összenyomhatóságáról. A k i n Károlytól (1867.) . .	10 kr.
VII. A Szénéleg-Kénegről. Th a n Károlytól (1867.)	10 kr.
VIII. Két új Kénsavas Káli-Kadmium kettössónak jegeczalakjairól. K r e n n e r G. Sándortól (1867.)	15 kr.
IX. Adatok a hagymáz oktanához. R ó z s a y Józseftől (1868.) . .	20 kr.
X. Faraday Mihály. A k i n Károlytól (1868.)	10 kr.
XI. Jelentés a London- és Berlinből az Akadémiának küldött meteo- ritekről. S z a b ó Józseftől (1868.)	10 kr.
XII. A magyarországi Egyenesrőpüek magánrajza. F r i v a l d s z k y Jánostól (1868.)	1 ft 50 kr.
XIII. A félfoldali ideges főfájás. F r o m m h o l d Károlytól (1868.) . .	10 kr.
XIV. A harkányi kénes víz vegy-elemzése. Th a n Károlytól (1869.) . .	20 kr.
XV. A szulinyi ásványvíz vegyelemzése. L e n g y e l Bélától (1869.)	10 kr.
XVI. A testgyógyászat újabb haladása s tudományos állása napjaink- ban, három kiválóbb köresettel felvilágosítva. B a t i z f a l v y Sámuelvtől (1869.)	25 kr.
XVII. A górcső alkalmazása a közettanban. K o c h Antaltól (1869.)	30 kr.
XVIII. Adatok a járványok oki viszonyaihoz. R ó z s a y Józseftől (1870.)	15 kr.
XIX. A silikátok formulázásáról. W a r t h a Vincétől (1870.) . . .	10 kr.

Második kötet. 1870–1871.

	Ára
I. Az állati munka és annak forrása. S a y M ó r i c z t ó l (1870)	10 kr.
II. A mész geológiai és technikai jelentősége Magyarorszá- ban. B. M e d n y á n s z k y D é n e s t ó l (1870.)	20 kr.
III. Tapasztalataim a szeszes italokkal, valamint a dohánynyal való visszaélésekről, mint a láttompulat okáról. H i r s c h l e r I g n á c z t ó l (1870.)	80 kr.
IV. A hangrezgés intenzitásának méréséről. H e l l e r Á g o s t t ó l (1870.)	12 kr.
V. Hő és nehézkedés. G r e g u s s G y u l á t ó l (1870.)	12 kr.
VI. A Ceratozamia himsejtjeinek kifejlődése és alakjáról. J u - r á n y i L a j o s t ó l (4 táblával, 1870.)	40 kr.
VII. A kettős torzszülés boncztatana. S c h e i b e r S. H.-től Bukarest- ben, 4 könyomatu ábrával.	30 kr.
VIII. A Pilobolus gombának fejlődése- és alakjairól. K l e i n G y u - l á t ó l. Két táblával.	15 kr.
IX. Oedogonium diplandrum s a nevezési folyamat e moszatnál. J u r á n y i L a j o s t ó l.	35 kr.
X. Tapasztalataim az artézi szökőkutak furása körül. Z s i g - m o n d y V i l m o s t ó l.	50 kr.
XI. Nehány Floridea Kristalloidjairól. K l e i n G y u l á t ó l. (Egy tábl.)	25 kr.
XII. Az Oedogonium diplandrum (Jur.) termékenyített petesejt- jéről. J u r á n y i L a j o s t ó l	25 kr.
XIII. Az esztergomi burányrétegek és a kisczelli tályag földtani kora. H a n t k e n M i k s á t ó l	15 kr.
XIV. Sauer Ignác emléke. D r. P o o r I m r e l. tagtól.	25 kr.
XV. Górcsővi közetvizsgálatok. K o c h A n t a l t ó l.	40 kr.

Harmadik kötet. 1872.

I. A kapaszkodó hajózásról. K e n e s s e y A l b e r t t ó l.	20 kr.
II. Emlékezés Neilreich Ágosttól. H a z s l i n s z k y F r i g y e s t ó l.	10 kr.
III. Frivaldszky Imre életrajza. N e n d t v i c h K á r o l y t ó l	20 kr.
IV. Adat a szaruhártya gyurmájába lerakodott festanyag ismereté- hez. H i r s c h l e r I g n á c z t ó l	20 kr.
V. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből Dr. F l e i - s c h e r és Dr. S t e i n e r részéről előterjeszti T h a n K á r o l y	20 kr.
VI. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből, saját maga valamint Dr. L e n g y e l és Dr. R o h r b a c h részéről előter- jeszti T h a n K á r o l y	10 kr.